

Sygn. akt. I ACa 161/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	<i>SSA Anna Gawelko (spraw.)</i>
Sędziowie:	<i>SA Kazimierz Rusin</i> <i>SO del. Małgorzata Moskwa</i>
Protokolant:	<i>st.sekr.sądowy Cecylia Solecka</i>

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2013 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **E. S.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A.**

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 18 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 487/12

I. **z m i e n i a** zaskarżony wyrok w pkt.II oraz w pkt. III w ten sposób, że:

1. **z a s ą d z a** od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki E. S. dalszą kwotę 25.000 zł (dwadzieścia pięć tysięcy zł) z ustawowymi odsetkami od dnia 2 lipca 2010 r,
2. **o d d a l a** powództwo w pozostałym zakresie,
3. **n a k a z u j e** pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu dalszą kwotę 1.250 zł (jeden tysiąc dwieście pięćdziesiąt) tytułem opłaty od pozwu, od której powódka była zwolniona,
4. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

II. **o d d a l a** apelację w pozostałej części,

III. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.050 zł (trzy tysiące pięćdziesiąt) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powódka E. S. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu Towarzystwu (...) S.A. w W. domagała się zasądzenia na jej rzecz kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2.07.2010 r. - tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wyniku śmierci brata G. S., a ponadto zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu podała, iż brat zmarł wskutek wypadku komunikacyjnego w dniu 3.03.2010 r., w którym uczestniczył jako pasażer jednego z pojazdów. Powódka była z bratem emocjonalnie związana i jego śmierć miała dotkliwe konsekwencje dla jej samopoczucia i stanu psychicznego. W jej ocenie żądana kwota zadośćuczynienia jest adekwatna do rozmiaru jej cierpienia i przeżyć.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 25.05.2012 r., sygn.akt I Nc 46/12 Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie.

W sprzeciwie od tego nakazu pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia na jego rzecz od powódki kosztów procesu. Pozwany przyznał, że sprawca wypadku w którym zginął G. S. był u niego ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej jako posiadacz pojazdu, którym w chwili zdarzenia kierował. W ocenie pozwanego powódka nie wykazała, aby na skutek zgonu brata doznała uszczerbku w jej sferze psychicznej. Ponadto twierdził, że żądana kwota zadośćuczynienia jest rażąco wygórowana.

Wyrokiem z dnia 18.12.2012 r., sygn.akt I C 487/12 Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 25.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2.07.2010 r., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił, znosząc wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu. Sąd zasądził również od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu kwotę 1.250 zł tytułem opłaty od pozwu, od której powódka była zwolniona, odstąpił zaś od obciążania powódki opłatą od oddalonej części powództwa.

Sąd Okręgowy ustalił, że brat powódki G. S. zginął w wypadku samochodowym w miejscowości W. w dniu 3.03.2010 r. Zmarły był jednym z pasażerów samochodu m-ki B., kierowanego przez T. S., który poprzez błędną technikę jazdy i utratę stateczności kierunkowej, zjechał na przeciwległy pas ruchu, po którym poruszał się samochód ciężarowy z naczepą, doprowadzając do zderzenia obu pojazdów, w następstwie czego wszystkie osoby znajdujące się w samochodzie marki B. poniosły śmierć. Wobec śmierci sprawcy wypadku śledztwo w tej sprawie zostało umorzone. Strona pozwana przyznała zawarcie przez T. S. umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Zmarły G. S. był jednym z jedenaściorga rodzeństwa powódki. Przed śmiercią mieszkał z rodzicami i powódką. Był kawalerem. Miał wykształcenie zasadnicze. Bezpośrednio przed śmiercią pracował w firmie swojego brata przy układaniu kostek brukowych i budowie ogrodzeń. Wcześniej przez dwa lata pracował we Francji. Powódka była od niego o 3 lata młodsza. Pomagał jej w podejmowaniu ważnych decyzji, pocieszał. Otrzymywała też od niego drobne kwoty pieniężne. Powódka odczuwa nadal jego brak, często odwiedza jego grób. Po jego śmierci przeżywała żalobę. Przez rok występowały u niej napięcie, niepokój, przygnębienie, rozstrój emocjonalny. Obecnie nadal tęskni za bratem.

Sąd Okręgowy ustalił również, że w 2010 r. tj. w okresie kiedy doszło do zdarzenia, powódka miała narzeczonego, z którym w czerwcu 2011 r. wzięła ślub. W tym też czasie powódka pracowała. Powołując się na opinię biegłego psychologa Sąd Okręgowy stwierdził, że doznanie należytego wsparcia od swego narzeczonego, a następnie męża spowodowało u niej wygaszenie negatywnych odczuć związanych ze śmiercią brata. Jego odejście nieznacznie tylko zmieniło codzienne funkcjonowanie powódki. Zrealizowała ona swoje życiowe plany, nie wymagała i nie wymaga pomocy specjalistycznej w związku z reakcją żaloby na śmierć brata.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy rozważył na podstawie art. 446 § 4 k.c. zasadność żądań powódki. Wskazał, że celem zadośćuczynienia jest kompensata doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego, wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc w dostosowaniu się do zmienionej sytuacji w związku ze zgonem bliskiej osoby. W okolicznościach niniejszej sprawy krzywda powódki wyraża się w utracie więzi z bratem,

który udzielał jej pomocy różnego rodzaju, jako starszy brat oraz we wstrząsie psychicznym wywołanym nagłą niespodziewaną śmiercią brata.

O ile żądanie powódki Sąd Okręgowy uznał za słuszne co do zasady, to jednak wysokość żadanego zadośćuczynienia jest zdaniem Sądu rażąco wygórowana. Dokonując takiej oceny Sąd miał na uwadze, że śmierć brata nie spowodowała u powódki trwałych następstw, negatywnie wpływających na jej życie, funkcjonuje ona obecnie bez żadnych zahamowań, nie musiała i nie musi korzystać z pomocy psychologicznej, jej przeżywanie żałoby było typowe dla większości ludzi.

Uwzględniając czasookres trwania i rodzaj przykrych przeżyć w związku ze zgonem brata, intensywność więzi łączącej powódkę ze zmarłym, jego rolę wobec niej oraz obecną sytuację powódki, jak też mając na uwadze poziom stopy życiowej społeczeństwa Sąd uznał, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia będzie 25.000 zł.

W apelacji od powyższego wyroku powódka domagała się jego zmiany w pkt. II - poprzez zasądzenie na jej rzecz tytułem zadośćuczynienia dalszej kwoty 75.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2.07.2010 r. oraz w pkt. III - poprzez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego oraz zwrotu wydatków na biegłych uiszczonych przez nią stosownie do wartości uwzględnionej części powództwa, a ponadto zasądzenia na jej rzecz od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Wskazując na naruszenie art. 446 § 4 k.c. twierdziła, że zasądzona dotychczas na jej rzecz tytułem zadośćuczynienia kwota 25.000 zł jest nieadekwatna do doznanej wskutek śmierci brata krzywdy. Zarzuciła też naruszenie art. 100 k.p.c. zd. drugie w zw. z art. 98 § 3 k.p.c. poprzez nieprzyznanie jej zwrotu kosztów procesu w pełnej wysokości, pomimo iż powództwo co do zasady zostało uwzględnione, a wysokość roszczenia zależała wyłącznie od oceny Sądu.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Przepisy Kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Jakkolwiek zasądzenie zadośćuczynienia, jak i określenie jego wysokości, pozostawione jest swobodzie oceny sędziowskiej, nie może to jednak oznaczać dowolności tej oceny. Zagadnienie powyższe jest przedmiotem rozważań doktryny i bogatego orzecznictwa sądowego, w którym w ostatnich latach rysuje się słuszna tendencja do odejścia od nadmiernej ostrożności przy zasądzaniu zadośćuczynienia. Podkreśla się tu kompensacyjny charakter zadośćuczynienia, a co za tym idzie, że powinno ono przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Uprawniony powinien otrzymać od osoby odpowiedzialnej za szkodę sumę pieniężną o tyle w konkretnych okolicznościach odpowiednią, ażeby mógł za jej pomocą zatrzeć lub co najmniej złagodzić poczucie krzywdy i odzyskać równowagę psychiczną.

W najnowszym orzecznictwie wskazuje się, że doznanej krzywdy nie można mierzyć poziomem życia danego środowiska czy danej rodziny (por. wyrok SN z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 279/2010).

W realiach niniejszej sprawy utrata starszego brata musiała wiązać się dla powódki z poczuciem bólu i krzywdy zważywszy, że miała z nim dobre relacje. Więź między rodzeństwem została rozerwana w sposób nagły, w sytuacji kiedy śmierci G. S. nikt się nie spodziewał, a rodzeństwo widziało się niedługo przed wypadkiem. Poczucie krzywdy wzmaga nieodwracalność tej sytuacji.

Powódka nadal tęskni za bratem, codziennie odwiedza jego grób, wyraża poczucie bólu i żalu wobec jego śmierci (opinia psychologa – k. 87-91).

W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższe okoliczności uzasadniają podwyższenie kwoty zasądzzonego zadośćuczynienia, które przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, było niewspółmierne do rozmiaru doznanej przez powódkę krzywdy.

Stosownie do powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w sposób opisany w pkt. I sentencji.

Zmieniając wyrok w części orzekającej o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Okręgowym Sąd Apelacyjny oparł się na przepisie art. 100 zd. drugie k.p.c.

Na tej samej zasadzie orzeczono o kosztach postępowania apelacyjnego, na które składa się opłata od apelacji w kwocie 1250 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika powódki w wysokości określonej w § 6 pkt.5 i § 13 ust. 1 pkt.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.jedn. Dz.U. z 2013r., poz.461).